

Kartläggning av narkotika i Norrköping för 2012

SOCIALKONTORET, BEROENDEKLINIKEN OCH FRIVÅRDEN , NORRKÖPING
SAMMANSTÄLLD AV BRITT BIRKNERT SOCIALKONTORET

→ www.norrkoping.se

Kartläggning av narkotika i Norrköping för 2012

Sammanfattning

Myndigheter som är delaktiga i kartlägningsarbetet är frivården, socialkontoret och landstingets beroendeklinik. Kartläggningen ger en bra bild över de personer som myndigheterna känner till som använder narkotika och andra preparat. Den största gruppen som kartläggningen fångat upp är de etablerade missbrukarna i åldrarna 25 – 64 år. Kartläggningen visar inte hur omfattande det totala narkotikamissbruket är i kommunen. En viss inverkan har troligen organisations- och personalförändringar som pågått i flera av de verksamheter där rapportörerna arbetar.

De etablerade missbrukarna har ökat med 17 personer jämfört med 2010. Många i gruppen har fått vård- och behandling och missbruket för ofta med sig en kriminell livsstil. Behovet av insatser har ökat på grund av de nyare syntetiska preparaten som MDPV och andra nätdroger. De har ökat sedan 2010 med 12 respektive 10 procentenheter. Konsekvenserna har varit betydande på alla nivåer både ur samhällsperspektiv, för personalen inom missbruksvården och för familj, anhöriga och andra närstående.

De senaste åren har problemet med preparat som marknadsförs via internetsidor blivit väl känt. Preparaten säljs lagligt trots att effekten och riskerna i många fall är desamma som för droger klassade som narkotika eller hälsofarliga varor. När ett preparat sedan blir klassat väntar ett nytt, ännu lagligt preparat, på att lanseras.

Vi vet att den dramatiska utvecklingen när det gäller nätdroger har fortsatt även i år och att det krävs extra resurser och samordnade insatser av alla myndigheter och nämnder i kommunen för att klara av att möta problemen.

Det har inte skett några större förändringar när det gäller de mer traditionella drogerna.. Cannabis är fortfarande den vanligaste drogen och har minskat något. Det har även användningen av Amfetamin, lugnande läkemedel (benzodiazepiner) och Subutex. Kokain och heroin ökade med ett par till några procentenheter. Den stora ökningen står nätdroger och MDPV för.

Bakgrund och syfte

Kartläggningar av antal personer i Norrköpings kommun som missbrukat droger har genomförts sedan 1998¹. Rapportörer är personal vid frivården, landstingets beroendeenhet och socialkontoret. Polisen har deltagit utom i de två senast genomförda kartläggningarna – 2010 och 2012.

Kartläggningarnas syfte är i första hand att belysa utvecklingen av drogvanor och drogmönster och få fram kunskap om användning och utbredning av befintliga och nya preparat på drogmarknaden. De ger en samlad och gemensam bild och fungerar också som kunskapsunderlag för politiska beslut och prioriteringar samt för planering och fortsatt gemensamt arbete inom området.

¹ Åren 2001 och 2011 genomfördes inga kartläggningar

Metod

Kartläggningen är avgränsad till Norrköpings kommun och ger ett mått på antal personer i kommunen som uppgiftslämnarna säkert har kunskap om har använt narkotika under 2012. Den fångar inte upp alla som använt narkotika och andra substanser utan det finns ett osynligt missbruk. Kartläggningen visar på förändringar i missbruksmönstret och användandet av olika droger och preparat. Den ger inte underlag för att bedöma hela missbrukets omfattning, den totala "ökningen" eller "minskningen".

Resultatet för 2012 har jämförts med materialet från samma rapportörer för 2009 och 2010. Kartläggningen har följt samma struktur som tidigare år. Ett antal rapportörer lämnar uppgifter om varje person de mött under året och som de via personens egen uppgift eller drogtest säkert vet missbrukat narkotika. Socialkontoret ansvarar för att sammanställa uppgifterna.

Uppgifterna avser initialer, kön, födelseår, typ av missbruk (*injektionsmissbruk en eller flera gånger, använt narkotika dagligen eller dagligen i perioder eller någon gång under 2012*), vilket eller vilka narkotiska preparat som personen har använt samt om de lever med eller har umgänge med barn. Kontroll för att undvika dubbelräkning har genomförts.

Tolkningsproblem, tillgång och tillgänglighet

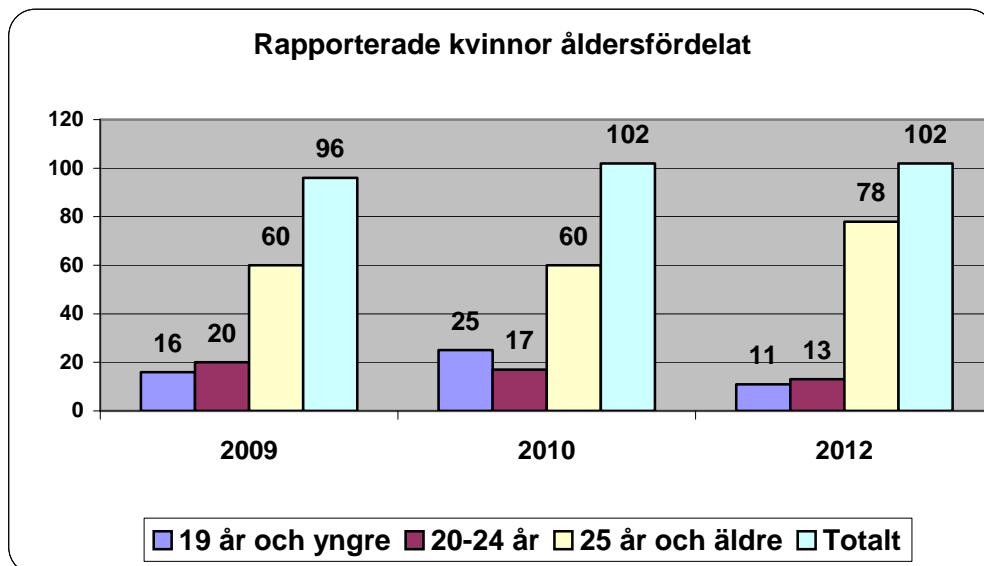
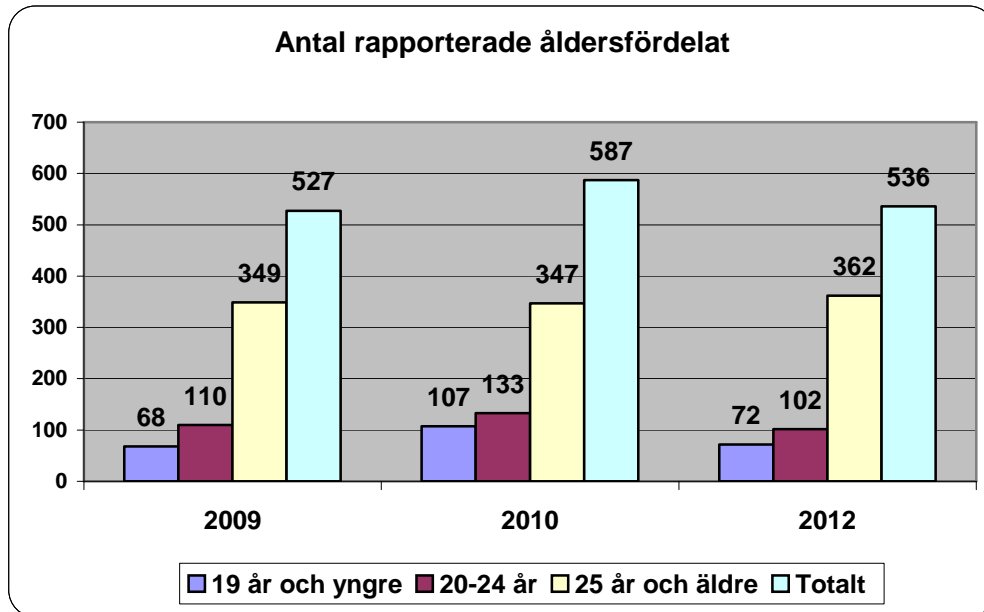
Nätdroger är samlingsnamnet på nya syntetiska preparat som säljs via internet. Någon tydlig definition av nätdroger finns inte när det gäller typ av preparat eller legal status. Att klassificera nya preparat som lanseras är en ständigt pågående process idag. Drogerna blir vartefter klassade som antingen narkotika eller hälsofarlig vara. När preparat blir olagliga överges de ofta för nya nätdroger.

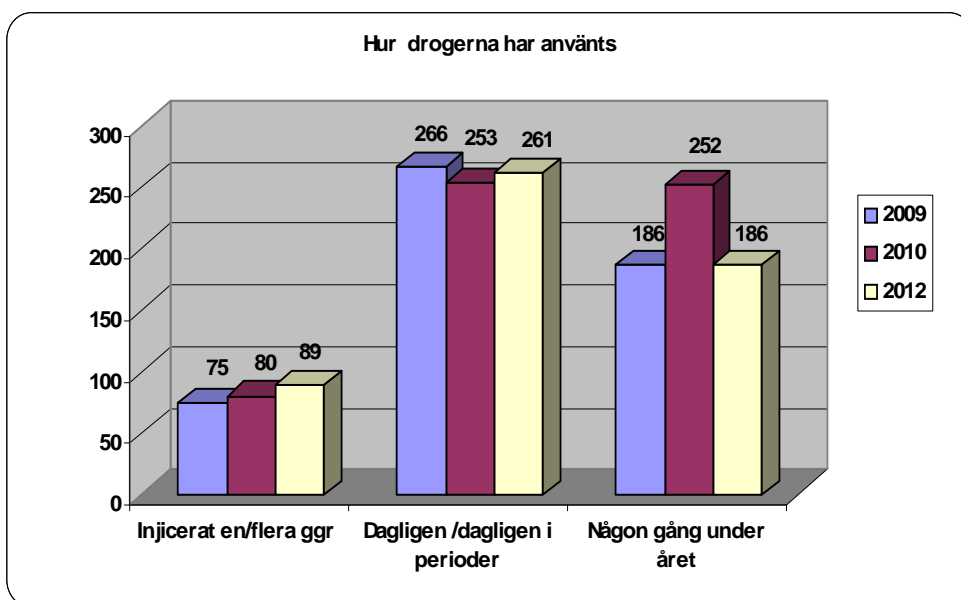
Många använder ett flertal droger där alla inte går att mäta med hjälp av provstickor eller via Rättsmedicinalverket. Alla preparat som använts är inte narkotikaklassade så det är kanske inte en helt rättvisande bild vi får fram i kartläggningen.

Förra året registrerades ett 70-tal nya psykoaktiva ämnen av EU: s drogcenter, man räknar med att ungefär lika många hittas i år. På listan finns hundratals listade substanser. Alla dessa nya droger som läkemedelsverket inte hinner med att utreda och klassificera kan vi inte heller fånga med kartläggningar. Det är sannolikt att det osynliga missbruket ökar.

Resultat

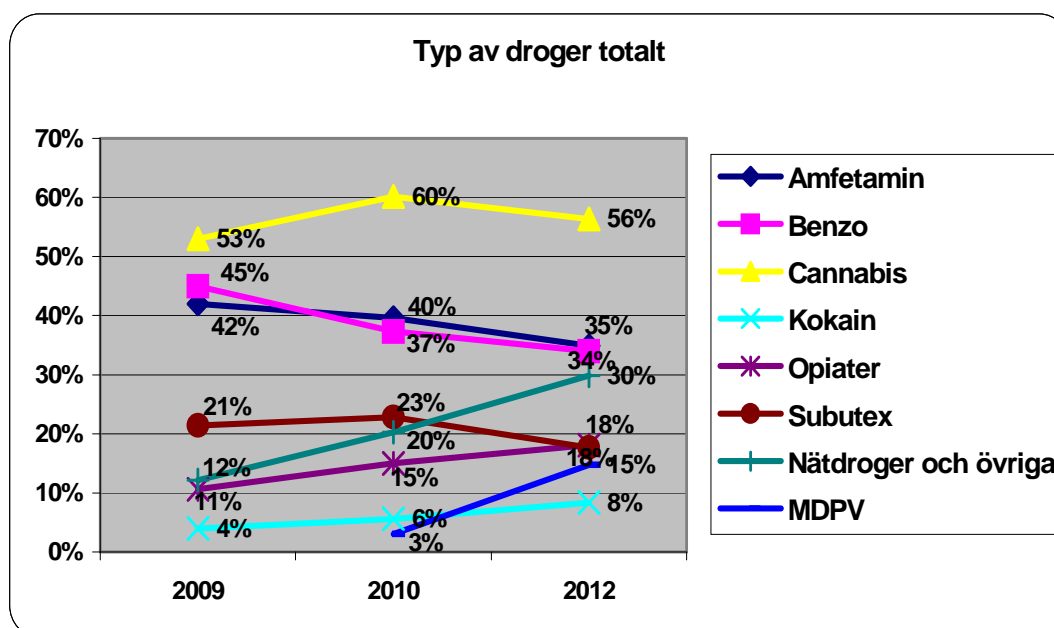
Totalt rapporterades 536 personer. Drygt 67 procent finns i åldersgruppen 25-64 år, andelen unga vuxna 20-24 år är 19 procent. Andelen ungdomar 19 år och yngre är drygt 13 procent. Andelen män är 81 procent och andelen kvinnor 19 procent: Det innebär att fler kvinnor rapporterats i åldersgruppen 25 – 64 år jämfört med 2010. Vid en jämförelse mellan de här tre åren så har inga större förändringar skett när det gäller fördelning mellan åldersgrupperna.

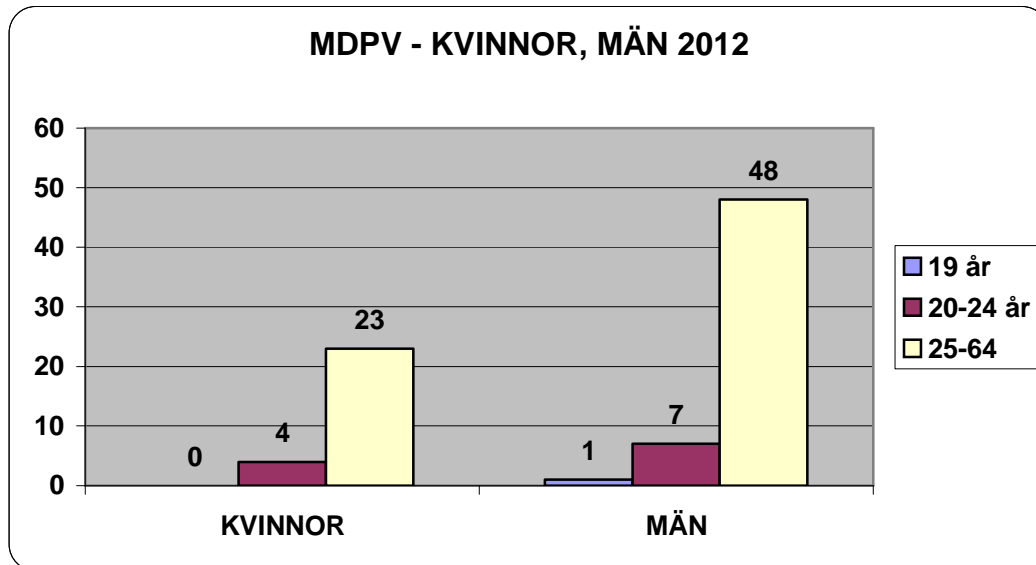

Ovan redovisas tre olika former av missbruk beträffande varaktighet och tyngd. Den första typen handlar om intravenöst missbruk som bland annat medför stora risker för smittsamma sjukdomar och överdosering på grund av sänkt tolerans. Det är knappt 17 procent som har injicerat droger. Den andra handlar om personen har använt narkotika dagligen eller dagligen i perioder. Det har 48 procent gjort. Det innebär att det är drygt 65 procent – eller 350 personer som är etablerade missbrukare. Av dem är det 12 procent som använt två till fem andra droger.

De som har använt droger någon gång har minskat jämfört med 2010. Enligt erfarenheter från tidigare kartläggningar är det sannolikt att fler ungdomar och unga vuxna hade rapporterats om polisen hade deltagit.

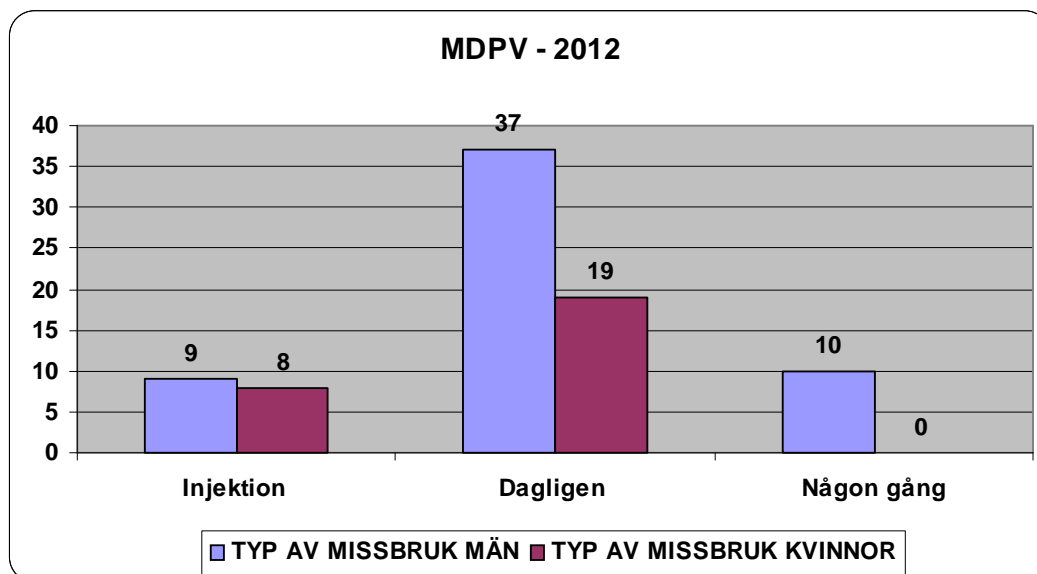
Cannabis är fortfarande den vanligaste drogen som använts av 56 procent. Näst vanligast är att man använder Amfetamin och bland kvinnor är det största drogen följt av benzodiazepiner och/eller narkotikaklassade läkemedel. De preparat som har ökat är kokain, opiat (i huvudsak heroin), nättdroger (med 10 procentenheter) och MDPV (med 12 procentenheter.) Missbruk av Subutex har minskat med cirka 5 procentenheter.

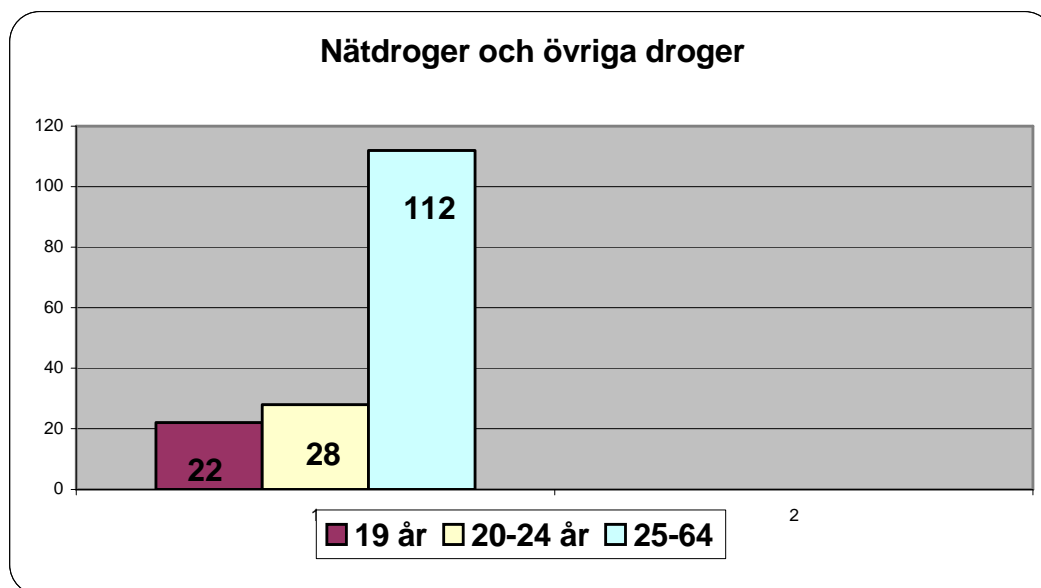

I kartläggningen rapporterades totalt 83 personer som använt MDPV. Flera rapportörer lämnar en samlad bedömning att substansen MDPV ökat lavinartat i Norrköping och att drogen sprider sig framförallt i etablerade kretsar av missbrukare.

Frivården rapporterar att flera av deras klienter ägnar sig åt missbruk av preparat som ännu saknar narkotikaklassificering. De stöter inte på MDPV som en inkörsport bland klienterna..

När det gäller typ av missbruk så är det 10 personer som har provat MDPV någon gång resten tillhör som tidigare nämnts de etablerade missbrukarna som injicerar eller tar droger i någon form dagligen eller dagligen i perioder.

Nätdroger har ökat från 12 procent till att 30 procent av användarna har tagit nätdroger och andra preparat som t ex olika läkemedel. från internetsidor

Totalt rapporterades 48 barn som bodde hemma och 165 barn som var berörda genom umgänge och med en eller två föräldrar som missbrukat droger.

Några reflektioner

Under åren har nya preparat tillkommit och andra försvunnit eller minskat i popularitet. Syntetiska preparat som länge varit etablerade är t.ex. Amfetamin och LSD, men utbudet av syntetiska preparat på marknaden har ökat under åren. Exempel på nya preparat som väckte uppmärksamhet i samband med ungdomar och festande i klubbmiljö var ecstasy (MDMA).

Enligt våra kartläggningar och andra källor² har detta preparat blivit mer sällsynt under senare år. Sannolikt finns ett samband med och en övergång till nyare syntetiska nätdroger som ofta till en början inte ryms inom lagstiftningen. Detta användande av till en början lagliga substanser gör att vi får ett växande mer osynligt brukande av många nya farliga droger som är svåra att dosera.

En ökande trend är användandet av olika nätdroger även bland yngre. De köper både ”lagliga” och olagliga droger och andra substanser från en mellanhand eller själva via internet. Unga tror att nätdroger är ofarliga och kul att använda. Detta trots att många uppmärksammade dödsfall har kunnat knytas till drogerna. Vi ser inte detta så tydligt i vår kartläggning och en orsak kan vara att när polisen deltog rapporterade de in fler unga än övriga uppgiftslämnare.

Den svenska lagstiftningen har förändrats, bland annat med den så kallade förstörandelagen (2011:04) som har som syfte att ”förhindra spridning av farliga substanser som är på väg att klassificeras som narkotika eller hälsofarlig vara”. Lagen som ger åklagarna möjlighet att omhänderta och förstöra droger som ännu inte

² Beslags-, kriminal- och prisstatistiken

klassificerats, har också bidragit till att beslagen ökar. För närvarande har Folkhälsoinstitutet, som undersöker farlighet och klassningsbehov, ett 40-tal substanser under utredning.

Förra året mer än fördubblades beslag av så kallade nätdroger. Det visar färsk statistik från polisen. Enligt Tullverket har narkotikabeslagen i postflödet ökat med 92 procent sedan 2010. Flera polismyndigheter larmar om ännu en oroande tendens närmare bestämt tydliga indikationer på att även handeln med mer traditionella droger flyttar ut på nätet i allt större utsträckning. Kampen mot nätdroger kräver ett utökat samarbete mellan myndigheter för att man ska komma åt det här problemet. (www.polisen.se)

Ett ökat antal syntetiska droger har således introducerats som missbruksmedel. Polisen, tullen, frivården, sjukvården och socialtjänsten har märkt av och rapporterat om både användning och försäljning av dessa preparat. En av dessa droger är MDPV3.

Nätdrogen MDPV narkotikaklassades den 1 februari 2010 och redan då hade en handfull Norrköpingsbor redan åtalats för innehav. I kartläggningen fanns det då 15 användare rapporterade. Bilden från både polis, beroendeklinik, frivården och socialtjänsten är att det då främst var redan etablerade missbrukare som fastnade för drogen. Årets kartläggning bekräftar denna bild.

MDPV tillverkas i Kina och är mycket beroendeframkallande. Den kan dras upp genom näsan, sväljas eller rökas. Den är stark även i låga doser och kan förutom en känsla av upprymdhet/kick även ge sidoeffekter. Den som tar drogen kan se och höra saker som inte finns och känna sig förföljd. Det är mycket vanligt att användare får ångest, panikattacker och blir aggressiva och hotfulla.

Inom socialkontoret har vårdkostnaderna ökat dramatiskt bland annat har andelen personer som behöver tvångsvård främst på grund av MDPV ökat. Missbruket av MDPV har även fört med sig påfrestningar för akutsjukvård, beroendeklinik och flera avdelningar inom landstinget. MDPV är en särskilt farlig drog med långtgående effekter både för användaren och för alla i missbrukarens omgivning. Flera dödsfall inträffade under 2012. Missbruket märks på alla nivåer och påverkar även arbetsmiljön för personal inom verksamheter som ska ta hand om svårhanterliga eller svårt sjuka användare.

Nätdroger är bland de mest farliga drogerna som finns och har flera syntetiska substanser som designats för att kringgå redan förbjudna droger. De är potenta i mycket små doser och risken för överdos är väldigt hög så samhället bör snarast ägna särskilda resurser åt att bekämpa problemen.

³ MDPV (*Metylendioxyprovaleron*), är en syntetisk katinon i samma grupp som mefedron, metedron, bufedron med flera.